

การพัฒนากลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2
**THE DEVELOPMENT OF STRATEGIES FOR CLASSROOM
MANAGEMENT OF TEACHERS IN BASIC EDUCATION SCHOOLS
UNDER KAMPHAENG PHET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREAS 1 AND 2**

พิศมัย แก้วเจริญผล¹, สมชัย วงษ์นายะ², रेखा อรัญวงศ์³
Pitsamai keawchareanpol¹, Somchai Wongnaya², Rekha Aranwong³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) พัฒนากลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ประเมินกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 วิธีการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูประถมศึกษา จำนวน 749 คน การสนทนากลุ่มกับผู้บริหารสถานศึกษา 2 กลุ่มๆ ละ 10 คน การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้บริหารและครูเพิ่มเติมอีก 8 คน การประชุมเชิงปฏิบัติการและการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินกลยุทธ์โดยผู้เชี่ยวชาญ 12 คน และสถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ในด้านสภาพทั่วไปในการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินงานการจัดการชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ ด้านการสอนและนวัตกรรมการสอนก็จัดไว้เป็นระบบเช่นเดียวกัน การสื่อสารในชั้นเรียนเป็นไปอย่างหลากหลาย และมีการสร้างวินัยในชั้นเรียนอย่างชัดเจน ปัญหาการจัดการชั้นเรียนของครู ส่วนใหญ่มีการจัดป้ายนิเทศ หรือจัดมุมความรู้เพื่อการศึกษาค้นคว้าเหตุการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน ครูผู้สอนไม่มีใครเตรียมแผนการสอน หรือไม่จัดสื่อการสอน ที่หลากหลายและทันสมัย ส่วนปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียนของครูมีปัจจัย 5 ด้าน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยภายนอกมี 4 ด้าน คือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมืองและกฎหมาย

การพัฒนากลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครู ประกอบด้วย การกำหนด 1 วิสัยทัศน์ 5 พันธกิจ 5 เป้าประสงค์ 5 ประเด็นกลยุทธ์ 6 กลยุทธ์ 21 ตัวชี้วัด และ 25 มาตรการ ผลการประเมินกลยุทธ์เหล่านี้มีความสอดคล้อง เหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในระดับมาก และมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนากลยุทธ์/ การจัดการชั้นเรียน/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร

¹ นิสิตดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
Ph.D. (Education Administration), Kamphaeng Phet Rajabhat University, E-mail: p_pum53@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
Associate Professor Dr., Education Administration Program, Kamphaeng Phet Rajabhat University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
Assistant Professor Dr., Education Administration Program, Kamphaeng Phet Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research study were three folds: 1) to make a survey of general practices, problems and factors related to the teachers' classroom management in basic education schools in kamphaeng Phet Offices of Basic Education Service Areas 1 and 2. 2) to develop strategies for teachers' classroom management and 3) to evaluate the strategies for teachers' classroom management. Methodologies of the research study employed a questionnaire survey of 749 school administrators and teachers, group discussion among the school administrator including structured interviews, workshop and 12 experts connoisseurship discussion. The statistical analyses were percentage, mean, standard deviation.

The research findings were:

The general practices of teachers' classroom management were systematically assigned in terms of the policy, objectives and goals as well as instructional innovation. The classroom communication and self-discipline were provided. The problems of teachers' classroom management, however, were not sufficiently practiced and implemented. Most of the teachers did not provide exhibition boards or knowledge corner to enhance student knowledge of contemporary events. The findings of the research study also revealed that the internal factors affecting teachers' classroom management (Strengths and Weaknesses) were the school administrators, school personnel financial support, material and management. The external factors affecting teachers' classroom management (Opportunities and Threats) were Society and culture, technology, economy and politics and legislation.

The development of strategies for teachers' classroom management consisted of 1 vision, 5 mission, 5 objectives, 5 strategic issues, 6 strategies, 21 indicators and 25 measures. The results of evaluating the strategies were at high and highest levels in terms of appropriateness, suitability, feasibility, possibility and utility.

Keywords: Development of Strategies/ Classroom Management/ Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 7 เน้นให้มีการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานครู และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู มาตรฐานครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 18) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงาน ก.ค.ศ.) ในฐานะเป็นองค์กรกลางในการบริหารงานบุคคลของครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงกำหนดสมรรถนะด้านคุณภาพ การปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) สมรรถนะหลัก คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง และการทำงานเป็นทีม และ 2) สมรรถนะประจำสายงาน คือ การออกแบบการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน และการบริหาร

จัดการชั้นเรียน ซึ่งประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ 1) การจัดบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน เป็นการ จัดชั้นเรียน ที่มีความยืดหยุ่น มีป้ายนิเทศหรือมุมวิชาการ ส่งเสริมให้นักเรียนช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน 2) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศชั้นเรียน เป็นการจำแนกข้อมูลที่จำเป็น และเอกสารประจำชั้น และ 3) การกำกับ ดูแลชั้นเรียน เป็นการสร้างข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน กำกับ ดูแล การปฏิบัติของผู้เรียนให้เป็นไปตามข้อตกลง และสามารถปรับพฤติกรรมผู้เรียนให้เรียนร่วมกันได้อย่างราบรื่น (สำนักงาน ก.ค.ศ., 2549, หน้า 450) ใช้เป็นหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีและเลื่อนวิทยฐานะ ซึ่งครูที่ขอมีและเลื่อนวิทยฐานะ จะต้องผ่านการประเมินด้านคุณภาพการปฏิบัติงาน

บทบาทของครูมีความสำคัญที่สุดในการจัดการชั้นเรียน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ 2 ส่วน คือ 1) การจัดการเรียนการสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ 2) การจัดการในชั้นเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียน ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพสูง สนับสนุนส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้พร้อมที่จะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูมีวิธีการจัดการในชั้นเรียนอย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 47) และมีวิสัยทัศน์ในการจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นไปตามแบบที่ต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการตั้งเป้าหมายไว้ในระยะยาว หรือระยะสั้น ให้บรรลุตามเป้าหมายที่คาดหวัง (อุทุมพร พรายอินทร์, 2542, หน้า 52)

ในการบริหารจัดการชั้นเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกำแพงเพชร จากการสำรวจข้อมูล พบว่า วิธีสอนของครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาในด้านการคิด วิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูยังเป็นผู้อ่านาใจในชั้นเรียน ครูยังไม่สามารถจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้สัมพันธ์เหมาะสมกับสภาพ ความเป็นจริง นอกจากนี้ครูผู้สอน ส่วนใหญ่สอนไม่ตรงตามสาขาวิชาเอกที่จบมา จึงทำให้ครูผู้สอนเน้นการสอนเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ ทำให้นักเรียนเกิดการเบื่อหน่าย ไม่สนใจการเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2, 2553, หน้า 12) และจากข้อมูลการสัมภาษณ์ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 จำนวน 5 ท่าน พบว่ามีปัญหาหลายด้าน คือ 1) ด้านผู้เรียน ผู้เรียนได้รับอิทธิพลจากสื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม 2) ด้านครู ครูได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงาน นอกเหนือจากงานการสอนหลายอย่าง ทำให้มีเวลาในการบริหารจัดการชั้นเรียนไม่มากนัก และปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ผู้เรียนปัจจุบันส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีวินัยในตนเอง ในชั้นเรียน และวินัยการอยู่ร่วมกันในสังคมมากนัก อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางสังคมและครอบครัว อีกทั้งระเบียบต่างๆ และ 3) ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณให้ไม่เพียงพอต่อการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน และในโรงเรียน ผู้บริหารมีเวลาน้อยในการนิเทศ กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของครู

จากสภาพปัญหาของการบริหารจัดการชั้นเรียนดังที่ได้กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการชั้นเรียนของครูยังมีปัญหา หากไม่ได้รับการแก้ไขจะส่งผลถึงผู้เรียน นักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาเพื่อแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนา สรุปได้ดังนี้ เดือนเพ็ญ สุขสมาน (2549, หน้า 88) พบว่า ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทางการสอนมีความสัมพันธ์กับการสร้างสรรค์สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทางบวกในชั้นเรียน ส่วนชาญชัย อาจิมสมาจาร (2544, หน้า 45) กล่าวว่า บุคลิกภาพของครูมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศในชั้นเรียน และประดิษฐ์ อูปรมย์ (2543, หน้า 121) กล่าวว่า ครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และเป็นผู้ที่มองโลกในแง่ดี เป็นผู้ที่สามารถสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ชั้นเรียนที่ตนสอนได้มากกว่าครู ที่มีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวตรงกันข้าม

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงควรมีการ วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อครูในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดการชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการพัฒนาการจัดการชั้นเรียนของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 4 และเขต 2 ที่พัฒนาขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในปีการศึกษา 2556 โดยดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 196 คน ครูจำนวน 553 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 749 คน โดยใช้แบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ โดยจัด 2 ครั้งๆ ละ จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากฤษฎีการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ประสบความสำเร็จ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ด้วยแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบงานวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 8 คน

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน และร่างกฤษฎีการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

2.1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน คือ จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) สภาพแวดล้อมภายนอก คือ โอกาส (Opportunities) และภาวะคุกคาม (Threats) ของการจัดการชั้นเรียน ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูที่ทำหน้าที่งานวิชาการ และครูผู้สอน

2.2 การจัดทำร่างกฤษฎีการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดตำแหน่งกฤษฎี ยกร่างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกฤษฎี กฤษฎี ตัวชี้วัด และ

มาตรการ โดยใช้ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 2.1 และ 2.2.1 มาพิจารณาประกอบการการจัดทำร่างกฤษฎี ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวางแผนกฤษฎี ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูที่ทำหน้าที่งานวิชาการ และครูผู้สอน

2.3 การตรวจสอบร่างกฤษฎีการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 และเขต 2 โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับกฤษฎีและการจัดการชั้นเรียนของสถานศึกษา จำนวน 12 คน เพื่อตรวจสอบกฤษฎีการจัดการชั้นเรียนของครู ใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ความเหมาะสมขององค์ประกอบของกฤษฎีที่พัฒนาขึ้น 2) ความเหมาะสมและความสอดคล้องของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และประเด็นกฤษฎี 3) ความเหมาะสมของกฤษฎี ตัวชี้วัดและมาตรการ แยกตามประเด็นกฤษฎี และ 4) ข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยการประมวลข้อวิพากษ์และปรับปรุงเป็นกฤษฎี การจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนนำไปประเมินในขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินกฤษฎีการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ที่พัฒนาขึ้นที่ปรับปรุงหลังจากผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบความถูกต้องจากขั้นตอนที่ 2.3 โดยใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินความสอดคล้อง (Consistency) ด้านความเหมาะสม (Suitability) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 19 คนแบ่งได้ 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มที่ 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญที่เลือกแบบเจาะจง โดยใช้แบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 สรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1.1 ด้านการจัดบรรยากาศและ

สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน มีการกำหนดการดำเนินงานในเรื่องการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินงานด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนไว้อย่างชัดเจน

1.1.2 ด้านการสอนอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินการให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ

1.1.3 ด้านการสื่อสารอย่างมีคุณภาพ มีการจัดการสื่อสารในชั้นเรียนให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการดำเนินการสื่อสารผ่านช่องทางต่างๆ คือ ทางสายลักษณะอักษร ทางวาจา และทางสื่อเทคโนโลยี มีการดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านการสื่อสาร

1.1.4 ด้านการสร้างวินัยในชั้นเรียน มีการกำหนดแผนการดำเนินงานด้านการสร้างวินัยในชั้นเรียน อย่างเป็นระบบ โดยกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการดำเนินงานการสร้างวินัยในชั้นเรียนไว้อย่างชัดเจน มีการมอบหมายการดำเนินการสร้างวินัยในชั้นเรียนให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.1.5 ด้านการใช้วัสดุกรรม มีการจัดตั้งห้องนวัตกรรม สื่อการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนการใช้วัสดุกรรมหรือการให้คำปรึกษาการดำเนินงานด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม แต่งตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อ นวัตกรรม ทั้งในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษา

1.2 ปัญหาการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.1 ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ครูส่วนใหญ่ไม่จัดป้ายนิเทศหรือมุมความรู้ภายในชั้นเรียน เพื่อการศึกษาค้นคว้าให้ทันต่อเหตุการณ์โลกปัจจุบัน และไม่สามารถจัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ให้มีสภาพปลอดภัยได้ สภาพห้องเรียนไม่เป็นระเบียบ และชั้นเรียนไม่เพียงพอ

1.2.2 ด้านการดำเนินการสอนอย่างเป็นระบบ ไม่เตรียมสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและทันสมัย ไม่เตรียมแผนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนไม่มีส่วนร่วม ในการวางแผนการเรียน

1.2.3 ด้านการสื่อสารอย่างมีคุณภาพ ใช้คำพูดในการถ่ายทอดวิชาและความคิดสื่อสารให้นักเรียนเข้าใจได้ยาก ไม่มีการประเมินผลการศึกษาว่าได้ผลเป็นอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขปัญหาให้มีประสิทธิภาพ

1.2.4 ด้านการสร้างวินัยในชั้นเรียน ไม่บอกข้อบกพร่องให้นักเรียนได้ทราบ ไม่มีการตักเตือนและอบรมผู้เรียน ไม่ให้คำปรึกษาที่ดีและไม่มีความเป็นมิตร

1.2.5 ด้านการใช้วัสดุกรรมเทคโนโลยี ไม่สามารถใช้คอมพิวเตอร์เพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ไม่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการผลิต สื่อการสอน และไม่ชอบหมายงานให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมทางอินเทอร์เน็ต

1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3.1 ด้านปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1.3.1.1 ด้านผู้บริหาร สถานศึกษาส่วนใหญ่ ผู้บริหารมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการ ชั้นเรียนของครู มีศักยภาพ มีความรู้ ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษา

1.3.1.2 ด้านบุคลากร สถานศึกษาส่วนใหญ่ เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพียงพอ และหลากหลายสาขา มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ที่ได้มอบหมาย มีความสนใจเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา และดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด และมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะด้านการจัดการชั้นเรียน

1.3.1.3 ด้านงบประมาณ สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการบริหารงบประมาณในการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ และความเหมาะสม เพียงพอของงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3.1.4 ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีความพร้อมของแหล่งค้นคว้าข้อมูลในสถานศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งของ เครื่องใช้ และเครื่องมือต่างๆ และสถานที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสำหรับการบริหารจัดการชั้นเรียน

1.3.1.5 ด้านการจัดการ

สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการติดตามและประเมินผลการจัดการด้านต่างๆ ตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติการชั้นเรียนของครู และมีการควบคุม ดูแล ให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน อย่างทั่วถึง

1.3.2 ด้านปัจจัยภายนอกที่

เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

1.3.2.1 ด้านสังคมและ

วัฒนธรรม ส่วนใหญ่สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการเชิญผู้ปกครองนักเรียน ผู้ประกอบการต่างๆ เข้าร่วมประชุมในสถานศึกษา และใช้ประโยชน์แหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการชั้นเรียนจากหน่วยงานภายนอกได้

1.3.2.2 ด้านเทคโนโลยี

ได้รับข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตในการสืบค้นหาความรู้ การได้รับความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศการจัดการชั้นเรียนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.3.2.3 ด้านเศรษฐกิจ

สถานศึกษาส่วนใหญ่ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จากรัฐบาลในการบริหารจัดการชั้นเรียน ความหลากหลายของแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการดำเนินการจัดการ ชั้นเรียน และความเพียงพอและความต่อเนื่องในการสนับสนุนเงินงบประมาณของสถานศึกษาในการจัดการชั้นเรียน

1.3.2.4 ด้านการเมืองและ

กฎหมาย ส่วนใหญ่สถานศึกษาได้รับนโยบายของการปฏิรูปการศึกษา นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ให้ความสำคัญและเอื้อต่อการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา

2. กลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 สรุปได้ดังนี้

2.1 วิสัยทัศน์ สถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการชั้นเรียนให้เป็นห้องเรียนคุณภาพอย่างยั่งยืน

2.2 พันธกิจ

2.2.1 จัดทำแผนการจัดการชั้นเรียนคุณภาพ

2.2.2 ดำเนินงานตามแผนการจัดการชั้นเรียนสู่การปฏิบัติให้เป็นห้องเรียนคุณภาพ

2.2.3 พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการจัดการชั้นเรียน

2.2.4 สร้างระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผล การจัดการชั้นเรียน

2.2.5 ครูนำผลที่ได้จากการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ไปพัฒนาการจัดการชั้นเรียน

2.3 เป้าประสงค์

2.3.1 สถานศึกษามีกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนคุณภาพ

2.3.2 ครูมีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะการจัดการชั้นเรียนได้ตามมาตรฐาน

2.3.3 สถานศึกษามีระบบและกลไกการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผล การจัดการชั้นเรียน อย่างต่อเนื่อง

2.3.4 ครูนำผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลไปพัฒนาการจัดการชั้นเรียน

2.3.5 การพัฒนาการจัดการชั้นเรียนของครูมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2.4 ประเด็นกลยุทธ์และกลยุทธ์

2.4.1 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาการจัดทำแผนการจัดการชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาระบบการจัดการจัดทำแผนการจัดการชั้นเรียนของครูแบบมีส่วนร่วม

2.4.2 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการชั้นเรียนให้ได้มาตรฐาน ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครูในการดำเนินงานจัดการชั้นเรียน กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพของครูในการใช้สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการดำเนินงานการจัดการชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2.4.3 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาระบบและกลไกการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการจัดการชั้นเรียนของครู ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 4 ปรับปรุงระบบและกลไก การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานการจัดการชั้นเรียน

2.4.4 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมครูให้นำผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลไปพัฒนาการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนากลไกการนำผลการประเมินที่ได้จากการติดตามและประเมินผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ

2.4.5 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการชั้นเรียนของครู ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 6 สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดการชั้นเรียนคุณภาพ

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2

ผลการประเมินกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความ เป็นประโยชน์ ของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ ในภาพรวมมีความสอดคล้องกันอยู่ในระดับมาก ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของกลยุทธ์ ทั้ง 6 กลยุทธ์ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของตัวชี้วัด 21 ตัวชี้วัด และ มาตรการ 25 มาตรการ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนา กลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 มี 5 ประเด็นกลยุทธ์ 6 กลยุทธ์ ประกอบด้วย

1. ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาการจัดทำแผนการจัดการชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ มี 1 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนากระบวนการจัดทำแผนการจัดการชั้นเรียนของครูแบบมีส่วนร่วม กลยุทธ์นี้มีความสำคัญเพราะการจัดทำแผนที่ดีควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ย่อมส่งผลให้การดำเนินการตามแผนประสบความสำเร็จและเกิดการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับคำกล่าวของ ญัษฐพันธ์ เจริญนนท์ (2552, หน้า17) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์หรือการจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการที่ประกอบด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจ การวางแผน แนวทางการดำเนินงาน และควบคุมการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจว่าสามารถที่จะดำเนินการได้อย่าง สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถมีพัฒนาการและสามารถแข่งขันใน

อุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสามารถ สอดคล้อง กับคำกล่าวของ สุพานี สฤษฏ์วานิช (2553, หน้า 9) ที่ได้กล่าวว่า การกำหนดแผนกลยุทธ์ หรือการวางแผน กลยุทธ์เป็นขั้นตอนของการวางแผนสำคัญ ที่จะเริ่มจาก การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก องค์กร เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ที่จะบอกทิศทางของ องค์กร และภารกิจเพื่อบอกขอบเขตของกิจกรรมที่จะ ทำ และวัตถุประสงค์หลักซึ่งเป็นการกำหนดในสิ่ง ที่ องค์กรต้องการ หลังจากนั้นจึงกำหนดกลยุทธ์หลักและ กลยุทธ์ ที่จะใช้ในการแข่งขัน

2. ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาครูให้มี ความรู้ ความสามารถในการจัดการชั้นเรียนให้ได้ มาตรฐาน มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการ พัฒนาตนเองของครูในการดำเนินงานจัดการชั้นเรียน และกลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพของครูในการใช้สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อดำเนินงานการจัดการ ชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญ เนื่องจาก ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรที่มีส่วน เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการพัฒนาการ จัดการชั้นเรียนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสำนักเลขาธิการคุรุสภา (2548, หน้า 6-9) ที่ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาว่าด้วย มาตรฐานความรู้ในการบริหารจัดการห้องเรียน ในการ ประกอบวิชาชีพครู ผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องมี สมรรถนะ ในการบริหารจัดการในห้องเรียนตาม พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรฐานความรู้และสมรรถนะของครู ครูจะต้อง มีความสามารถในการจัดสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียน และมี ความสามารถในการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน สมรรถนะของครูในการบริหารจัดการห้องเรียน แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ การมีภาวะผู้นำ ความสามารถของ ครูที่ปฏิบัติกิจกรรมในห้องเรียนอันเป็นผลทำให้เกิด ความกระตือรือร้น ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน การสร้าง แรงจูงใจในการเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมใน การจัดการเรียน การสอน การจัดการในชั้นเรียน คือ มีความสามารถในการบริหารจัดการในชั้นเรียน สร้าง ระเบียบวินัยใน ชั้นเรียน กำกับดูแลชั้นเรียน และการ จัดทำข้อมูลสารสนเทศ การสื่อสารอย่างมีคุณภาพ ความสามารถในการสื่อสารของครูในชั้นเรียน โดยการ ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้สอนและผู้เรียนมี ความเข้าใจตรงกันสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง การ ประสานประโยชน์ คือ ครูผู้สอนจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ อัน กำกับควบคุมดูแล ให้ความช่วยเหลือ ควบคุม พฤติกรรม ชี้แนะแนวทาง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น

ไว้วางใจ คอยช่วยเหลือและแก้ปัญหาของผู้เรียน รายงานผลการเรียน การแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ส่วนด้านการใช้นวัตกรรม ครูผู้สอนมีความสามารถในการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ ในกระบวนการเรียนการสอน ผลิตภัณฑ์ที่ทันสมัย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ การใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการใช้บทเรียนสำเร็จรูป และสอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณี หารดาล (2549, หน้า 62) ที่ได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรคำนึงในการจัดการชั้นเรียนว่า สื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนในปัจจุบันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู่มาก ดังนั้นสื่อการเรียนการสอนจึงต้องจัดไว้อย่างหลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนต้องจัดสื่อการเรียนการสอนไว้ให้เป็นหมวดหมู่ เป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม ดึงดูดความสนใจและสะดวกต่อการเข้าถึงและนำมาใช้

3. ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาระบบและกลไกการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการจัดการชั้นเรียนของครู มี 1 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 4 ปรับปรุงระบบและกลไก การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานการจัดการชั้นเรียน เป็นกลยุทธ์ที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหการจัดการชั้นเรียนได้ประการหนึ่ง การนิเทศเป็นการติดตามการดำเนินงานการจัดการชั้นเรียนของครูว่าเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง และมีความสอดคล้องตามเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่วางเอาไว้หรือไม่ และการติดตามผลการดำเนินงานจะช่วยให้ผู้บริหารทราบข้อมูลที่เป็นตัวบ่งชี้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พิรณา ธิกุลสุรกัน (2549, หน้า 42) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการชั้นเรียน เป็นการจัดการกระบวนการทำงาน ประกอบด้วย การวางแผน (planning) การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ การนำเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยครูจะต้องเข้าใจผู้เรียน มีการเตรียมพัฒนาผู้เรียน ใช้สื่อการเรียนที่เหมาะสม มีการเตรียม การประเมิน ครูจะต้องสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนได้ ต้องมีการเข้าใจว่าผู้เรียนแต่ละคน ย่อมมีความแตกต่างกัน แปรความหวังของครูไปเป็นระเบียบกฎเกณฑ์ และสอดคล้องกับแนวคิดของ เวเบอร์ (Weber, 1982) ที่กล่าวว่า กระบวนการจัดการชั้นเรียน การประเมินประสิทธิภาพการจัดการชั้นเรียน (Assessing Managerial Effectiveness) เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ครูจำเป็นต้องประเมินผลอยู่ตลอดเวลา

โดยพิจารณาจากพฤติกรรมของครูและเด็ก ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติและตรวจสอบได้ ครูที่มีประสิทธิภาพ จะสามารถกำหนดเป้าหมายได้อย่างชัดเจนในการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูต้องมีความไวต่อการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าอะไรจะเกิดขึ้น เด็กจะทำอะไร ไม่ทำอะไร และกำลังจะทำอะไร แล้วสามารถเลือกหรือประยุกต์ใช้วิธีการจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสมที่สุดกับสถานการณ์ที่ครูได้วิเคราะห์ไว้ โดยหลังจากนั้นครูจึงจะสามารถประเมินประสิทธิภาพการจัดการชั้นเรียนได้ โดยอาศัยการประเมินผลตัวเองและการประเมินเด็ก

4. ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมครูให้นำผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลไปพัฒนาการจัดการชั้นเรียน มี 1 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนากลไกการนำผลการประเมินที่ได้จากการติดตามและประเมินผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญเช่นกัน เพราะการนำผลการประเมินที่ได้จากการติดตามและประเมินผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของครูผู้สอน สอดคล้องกับแนวคิดของ ยุทธนา แซ่เตียว (2547, หน้า 245 – 246) ที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้ว่า เป็นการจัดการเพื่อนำความรู้มาใช้พัฒนาขีดความสามารถขององค์กร โดยมีกระบวนการในการ สรรหาความรู้ เพื่อถ่ายทอดและแบ่งปันไปยังบุคลากรเป้าหมายอย่างถูกต้องและเหมาะสม และสอดคล้องกับและสอดคล้องกับแนวคิดของ เวเบอร์ (Weber, 1982) ที่กล่าวว่า การประเมินประสิทธิภาพการจัดการชั้นเรียน (Assessing Managerial Effectiveness) เป็นขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการจัดการชั้นเรียน ครูจำเป็นต้องประเมินผลอยู่ตลอดเวลา สามารถนำไปปฏิบัติและตรวจสอบได้ และสามารถประเมินประสิทธิภาพการจัดการชั้นเรียนได้ โดยอาศัยการประเมินผลตัวเองและการประเมินผลเด็ก

5. ประเด็นกลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการชั้นเรียนของครู มี 1 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 6 สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดการ ชั้นเรียนคุณภาพ เพราะการจัดการชั้นเรียนของครูจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียนให้เป็นห้องเรียนคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2546, หน้า 41) ที่กล่าวคือ การเรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้นในสุญญากาศ แต่เป็นหลักการทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดตามหลักการทางจิตวิทยาว่าด้วยผู้เรียนสำคัญที่สุด

เพื่อช่วยเอื้อต่อการปฏิรูปการศึกษา สภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่สุดของการศึกษาในระบบ คือ ชั้นเรียน ซึ่งครูหนึ่งคนหรือมากกว่าเป็นผู้บริหารจัดการ อย่างไรก็ตาม ชั้นเรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนลักษณะต่างๆ ขึ้นอยู่กับบรรยากาศหรือวัฒนธรรมของโรงเรียน ซึ่งมักแทรกซึมเข้าไปในชั้นเรียน ครูจะสนใจและกระตือรือร้นในการสอน และสามารถสนองความต้องการ ในด้านการเรียนรู้ของเด็กๆ ได้ดีเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ด้านวิชาชีพและสังคมของครูผู้นั้นกับผู้บริหาร เพื่อนครู และเจ้าหน้าที่อื่น มีคุณภาพดีมากน้อยเพียงใด

6. ผลการประเมินกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

6.1 ผลการประเมินความสอดคล้องของกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ประสบการณ์ในการจัดการชั้นเรียนที่มีคุณภาพ และด้านกลยุทธ์ มีผลการประเมินที่สรุปได้ว่า การจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัดและมาตรการ มีความสอดคล้องในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประภาส เกตุไทย (2556) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า กลยุทธ์ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด ความเหมาะสมในระดับมาก ความเป็นไปได้ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

6.2 ผลการประเมินกลยุทธ์การกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ 2 ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัดและมาตรการ พบว่า มีผลการประเมินในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ อยู่ในระดับมาก ความเหมาะสม

ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของพันธกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องจากกระบวนการดำเนินการแต่ละขั้นตอนมีความเหมาะสม มีความสอดคล้องกันคือ การศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ด้วยแบบสอบถามและยืนยันข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม รวมถึงการศึกษาแนวทางการจัดการชั้นเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ด้วยการสัมภาษณ์ และ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก (SWOT Analysis) และการยกร่างกลยุทธ์โดยผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านกลยุทธ์ รวมทั้งการตรวจสอบกลยุทธ์ โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษา และการพัฒนากลยุทธ์ ทำให้กลยุทธ์ที่ยกร่างได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงให้เหมาะสมมากขึ้น ขั้นตอนดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ สมชาย ฤกษ์วิวัฒน์ (2553, หน้า 5-15) ที่กล่าวว่า การวางแผนกลยุทธ์จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในและยังเป็นการวางแผนอย่างมีระบบ หมายถึง การวางแผนที่มีการเชื่อมโยงองค์ประกอบต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเป็นการเชื่อมโยงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ตามลำดับที่กล่าวข้างต้นส่งผลให้ผลการประเมินกลยุทธ์จัดการ ชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภชลา เพชรแกมทอง (2556) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหาร การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า กลยุทธ์ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด ความเหมาะสม ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ ในระดับมากและมากที่สุด และการยอมรับได้ในระดับมากและมากที่สุด และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรมน วิตะเสวีระ (2557) ซึ่งทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 41 พบว่าผลการประเมินกลยุทธ์ มีความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากส่วนความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ทุกกลยุทธ์ ทุกตัวชี้วัด และทุกมาตรการ ของกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ เขต 2 ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถนำกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนแต่ละกลยุทธ์ไปประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการชั้นเรียนได้ดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

1.1.1 ควรมุ่งพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและครูผู้สอนให้มีความตระหนัก มีความรู้ และทักษะในการจัดการชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.2 ควรมีการพัฒนากระบวนการประเมินผลการจัดการชั้นเรียนของสถานศึกษา และครูอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

1.2 ข้อเสนอแนะในระดับผู้บริหาร

1.2.1 ควรนำกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ในโรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ เขต 2 และ

ติดตามการพัฒนาการจัดการชั้นเรียน ในโรงเรียนนาร่อง

1.2.2 ควรกำหนดนโยบาย แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาการจัดการชั้นเรียนของสถานศึกษา และติดตาม กำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการระบบและกลไกในการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการชั้นเรียนที่ชัดเจน และปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

1.3 ข้อเสนอแนะในระดับครูผู้สอน

1.3.1 ควรมีการประเมินผลการจัดการชั้นเรียนของครู จากกระบวนการและกลไกด้านการประเมินผลการจัดการชั้นเรียนที่ชัดเจนอย่างต่อเนื่อง

1.3.2 ควรนำผลการประเมินการจัดการชั้นเรียนไปปรับปรุงแก้ไข และประยุกต์ใช้ผลการประเมินในการดำเนินการจัดการชั้นเรียนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สถานศึกษาแต่ละแห่งควรมีการทำวิจัยเพื่อจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาการจัดการชั้นเรียนของสถานศึกษาของตนเอง เพื่อให้มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม กับสภาพแวดล้อมและบริบทของสถานศึกษา แต่ละแห่ง และเป็นประโยชน์กับสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียน

2.2 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการชั้นเรียนของสถานศึกษาแยกตามตัวแปรต่างๆ เช่น ขนาดของสถานศึกษา หรือสาระการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครู และนำไปทดลองใช้ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการดำเนินการจัดการชั้นเรียนของสถานศึกษาให้เป็นห้องเรียนคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). *คู่มือครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ห้องเรียนสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันทน์. (2552). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- เดือนพิณ สุขสมาน. (2549). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสรรค์สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทางบวกในห้องเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเขตเจ้าพระยา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินญานพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ประภาส เกตุไทย. (2556). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.

- พินดา ธิกุลสุรگان. (2549). *คู่มือครูสำหรับเสริมสร้างสมองของเด็กวัยเรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิมพ์พิณการพิมพ์.
- วรมน วิตะเสวีระ. (2557). *กลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41*. วิทยานิพนธ์ ปรัช.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- ศุภชลา เพชรแกมทอง. (2556). *กลยุทธ์การบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41*. วิทยานิพนธ์ ปรัช.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- สมชาย ภาคาสันวิวัฒน์. (2553). *การบริหารเชิงกลยุทธ์* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: อมรินทร์บุ๊คเซ็นเตอร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. (2553). *รายงานผลพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา*. กำแพงเพชร: กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สุพานี สฤษฏีวานิช. (2553). *การบริหารเชิงกลยุทธ์ แนวคิด และทฤษฎี* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรุณี ทรดาล. (2549). *แนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุทุมพร พรายอินทร์. (2542). *การศึกษาการจัดการชั้นเรียนของครูอนุบาลในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Bull, Shirley and Solity, Jonathan. (1987). *Classroom Management: Principles to Practice*. New York: Croom Helm.

Robins, S.P. and Coulter, M. (2002). *Management*. New Jersey: Prentice Hall.

Scherhorn, John R. (2002). *Management* (7th e.d.) U.S.A.: John Wiley and Sons.